

## NOTA INFORMATIVĂ

### la proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele minime de securitate și sănătate a lucrătorilor expuși la riscurile generate de acțiunea radiațiilor optice artificiale.

#### **1. Denumirea autorului proiectului:**

Proiectul actului normativ a fost elaborat de către Ministerul Sănătății de comun cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

În vederea elaborării proiectului a fost instituit grupul de lucru, în baza Dispoziției Ministerului Sănătății, nr. 62 din 09.02.2024, care a întrunit reprezentanți ai Agenției Naționale pentru Sănătate Publică, Universității de Stat de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițanu" și Centrului Republican de Boli Profesionale.

#### **2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite**

Dezvoltarea durabilă este direcția prioritară a țării pentru următorul deceniu, declarată de Strategia Națională de Dezvoltare „Sănătatea 2030”. Obiectivele 3, 5, 6, 7, și 10 enunțate în Strategie vizează direct sănătatea ocupațională, care are drept scop menținerea și fortificarea stării de sănătate și capacității înalte de muncă a lucrătorilor. Totodată, elaborarea proiectului de act normativ vizat, este în conformitate cu Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2024, (PAG, cap. V/SNS 2030; PNA, CAP. 19).

Protecția și fortificarea sănătății angajaților este una din sarcinile primordiale a sănătății publice. Sănătatea populației, inclusiv a populației muncitorești, este determinată în mare parte de răspândirea și distribuția factorilor determinanți ai sănătății, de ordin socio-economic, comportamentali și de mediu.

În conformitate cu datele Biroului Național de Statistică, în anul 2022, Republica Moldova(RM) a înregistrat circa 22,3 mii persoane din economia națională ocupate în condiții de muncă care nu corespund normelor de igienă a muncii. Totodată, de menționat este că legislația RM nu prevede supravegherea lucrătorilor expuși la radiații optice artificiale, cum ar fi radiațiile ultraviolete, radiațiile laser sau radiațiile incoerente în timpul activității lor, care pot avea efecte adverse cronice importante asupra sănătății. Actualmente în țară, domeniul de activitate care presupune expunerea lucrătorilor la radiații optice artificiale este unul foarte vast, însă se constată lipsa reglementării prevederilor ce vizează securitatea și sănătatea acestora.

Conform datelor Organizației Mondiale a Sănătății, expunerea lucrătorilor la radiații optice artificiale cum ar fi radiațiile ultraviolete, radiațiile laser sau radiațiile incoerente în timpul activității lor, poate avea efecte adverse cronice asupra sănătății după cum urmează. Tulburări ale somnului: Lumina artificială poate perturba ritmul circadian al organismului, afectând calitatea somnului și provocând tulburări de somn cum ar fi insomniile sau dificultățile de adormire. Oboseală oculară: Expunerea îndelungată la monitoarele de calculator, ecranele telefoanelor mobile și alte surse de lumină artificială poate duce la oboseală oculară, disconfort ocular, senzație de ochi uscați sau iritabilitate oculară. Tulburări ale vederii: Radiațiile optice artificiale pot afecta acuitatea vizuală și percepția culorilor, putând duce la deteriorarea vederii sau la apariția altor probleme oftalmologice cum ar fi miopia, hipermetropia sau astigmatismul.

Impact asupra sănătății mentale: Expunerea prelungită la lumina artificială, în special în timpul orelor de lucru nocturne sau în schimburile de lucru, poate crește riscul de depresie, anxietate sau alte tulburări psihologice.

Risc crescut de afecțiuni cronice: Studiile sugerează că expunerea îndelungată la radiațiile optice artificiale ar putea fi asociată cu un risc crescut de afecțiuni cronice precum diabetul, bolile cardiovasculare sau cancerul, deși cercetările în acest domeniu sunt încă în curs.

Perturbarea ritmului circadian: Lumina artificială poate perturba ritmul circadian al corpului, afectând secreția de melatonină și alte procese fiziologice care reglează ciclul de somn și trezire, metabolismul și funcțiile imunitare.

Regulamentul privind cerințele minime de securitate și sănătate a lucrătorilor expuși la riscurile generate de acțiunea radiațiilor optice artificiale urmărește să elimine sau să reducă la minimum nivelul de expunere a lucrătorilor la aceste radiații prin introducerea unor măsuri preventive.

De asemenea stabilește valori -limită de expunere pentru lucrătorii expuși la radiații incoerente și radiații laser.

Radiațiile optice artificiale sunt prezente într-o varietate de domenii de muncă, în special acolo unde se utilizează echipamente și tehnologii care emite lumina artificială intensă. Iată câteva exemple de domenii în care expunerea la radiații optice artificiale este frecventă:

Tehnologia informației și comunicațiilor (TIC): În industria IT, lucrătorii sunt expuși la ecranele de calculator, monitoarele de laptop, tabletele și alte dispozitive electronice care emit lumina artificială albastră. Aceste surse de lumină pot cauza oboseală oculară și alte probleme oftalmologice la lucrătorii care petrec mult timp în fața ecranelor.

Industria manufacturieră: În fabrici și unități de producție, expunerea la lumina artificială este comună în timpul operațiunilor de asamblare, control calitate și alte procese. De exemplu, în industria de asamblare a automobilelor sau a electronicii, lucrătorii pot fi expuși la iluminat intens utilizat pentru a ilumina liniile de producție și stațiile de lucru.

Sectorul medical: În spitale, clinici și laboratoare, personalul medical poate fi expus la radiații optice artificiale în timpul utilizării echipamentelor medicale precum aparatele de radiografii, scanerele CT sau ecranele de monitorizare. Aceste surse de lumină pot fi intense și pot avea efecte asupra sănătății lucrătorilor expuși.

Industria de divertisment și evenimente: În domeniile cum ar fi cinematografia, televiziunea, teatrul și evenimentele live, lucrătorii pot fi expuși la lumina artificială intensă utilizată pentru iluminare scenelor, filmări și alte activități. Aceasta poate include expunerea la reflectoare, lumini LED și alte surse de iluminat.

Birouri și medii de lucru interioare: În birouri și spații de lucru interioare, lucrătorii pot fi expuși la ecrane de calculator, iluminat artificial și alte surse de radiații optice artificiale. Deși aceste surse pot fi mai puțin intense decât în alte domenii, expunerea pe termen lung poate avea efecte asupra sănătății ochilor și somnului. Și acestea sunt doar câteva exemple de domenii de muncă în care expunerea la radiații optice artificiale poate fi prezentă. În pofida acestui fapt, Republica Moldova constată lipsa reglementării prevederilor ce vizează securitatea și sănătatea acestora.

Astfel, prevederile Regulamentului propus vor contribui la îmbunătățirea sănătății și securității ocupaționale (în muncă), inclusiv sănătății publice, identificarea precoce și eliminarea sau reducerea impactului negativ al expunerii la radiații optice artificiale la locul de muncă asupra sănătății muncitorilor precum și reducerea riscurilor pentru apariția și dezvoltarea bolilor profesionale și legate de profesie în rândul angajaților din domeniul vizat. Urmare a aprobării Regulamentului privind cerințele minime de securitate și sănătate a lucrătorilor expuși la riscurile generate de acțiunea radiațiilor optice artificiale se vor stabili norme, riscuri profesionale, valori-limită privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor pentru sănătatea și securitatea lor.

În acest context, pentru asigurarea sănătății și securității lucrătorilor se impune reglementarea cerințelor față de parametrii ca și norme general aplicabile de către autorii cheie responsabili pentru asigurarea conformității la valorile-limită a radiațiilor optice artificiale în conformitate cu prevederile Directivei 2006/25/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2006 privind cerințele minime de securitate și de sănătate referitoare la expunerea lucrătorilor la riscuri

generate de radiațiile optice artificiale) [a nouăsprezecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE].

Proiectul Hotărârii de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele minime de securitate și sănătate a lucrătorilor expuși la riscurile generate de acțiunea radiațiilor optice artificiale a fost elaborat în conformitate cu prevederile Legii nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice și Legii nr.186/2008 cu privire la securitatea și sănătatea în muncă.

### **3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene**

Măsurile propuse în proiectul de act normativ asigură armonizarea legislației naționale cu prevederile Directivei 2006/25/CE privind cerințele minime de securitate și sănătate referitoare la expunerea lucrătorilor la riscuri generate de radiațiile optice artificiale.

În conformitate cu art. 31 din Legea nr. 100/2017, a fost întocmit tabelul de concordanță, gradul general de compatibilitate a proiectului hotărârii de Guvern cu actul juridic UE fiind stabilit „compatibil”.

### **4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi**

#### **Principalele prevederi ale Regulamentului sunt:**

1. Stabilirea normelor privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor pentru sănătatea și securitatea lor generate sau care pot fi generate de expunerea la radiații optice artificiale la locul de muncă.
2. Stabilirea riscurilor profesionale pentru sănătatea și securitatea lucrătorilor, generate de efectele nocive pentru ochi și piele a expunerii la radiații optice artificiale.
3. Stabilirea valorilor -limită de expunere pentru radiațiile incoerente și cele laser referitoare la expunerea lucrătorilor la riscuri generate de radiațiile optice artificiale.

#### **Noile prevederi ale prezentului Regulament vizează în mod direct sănătatea lucrătorilor prin:**

1. Asigurarea identificării factorilor de risc profesional a lucrătorilor expuși la acțiunea radiațiilor optice artificiale.
2. Evaluarea (măsurarea/calcularea) nivelurilor de radiații optice la care sunt expuși lucrătorii la locul de muncă, astfel încât acestea să poată fi reduse în cazul în care depășesc limitele aplicabile.
3. Reducerea nivelului de radiație dacă evaluarea riscurilor indică orice posibilitate ca valorile limită de expunere să fi fost depășite.
4. Oferirea lucrătorilor sau reprezentanților acestora a informațiilor și formarea necesară, de exemplu în ceea ce privește utilizarea echipamentului individual de protecție.
5. Consultarea lucrătorilor sau reprezentanților acestora cu privire la protejarea securității și sănătății lucrătorilor în conformitate cu legislația în domeniu.

Prezenta hotărâre va intra în vigoare la 01.01.2026, având în vedere necesitatea unei perioade de tranziție, în vederea pregătirii părților implicate în implementarea acesteia

### **5. Fundamentarea economico-financiară**

Aprobarea și implementarea prevederilor prezentului proiect de hotărâre nu presupune cheltuieli financiare suplimentare din bugetul de stat.

### **6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare**

Implementarea proiectului Hotărârii de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele minime de securitate și sănătate a lucrătorilor expuși la riscurile generate de acțiunea radiațiilor optice artificiale, nu presupune modificarea/abrogarea unor acte normative.

### **7. Avizarea, expertizarea și consultarea publică a proiectului**

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea procesului de elaborare a Proiectului Hotărârii Guvernului,

a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Sănătății, compartimentul „Transparență”, Proiecte supuse consultărilor publice” și pe portalul guvernamental (www.particip.gov.md) și poate fi accesat la linkul: [https://particip.gov.md/ro/document/stages/\\*/12372](https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/12372)

**8. Constatările expertizei anticorupție**

Proiectul va fi supus expertizei anticorupție iar informația privind rezultatele expertizei anticorupție va fi inclusă în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor la proiectul de hotărâre.

**9. Consultările expertizei de compatibilitate.**

Proiectul va fi supus expertizei de compatibilitate.

**10. Constatările expertizei juridice**

În scopul respectării art. 34 și 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de hotărâre va fi supus expertizei juridice.

**11. Constatările altor expertize**

**Secretar de stat**

**Angela PARASCHIV**